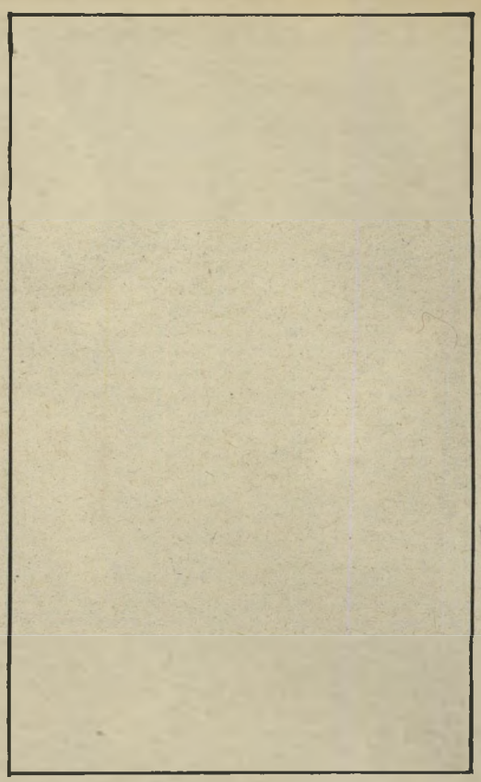

אם עבריה:
„אולי כדאי שהמורים יפסיקו לחנך לערכים!"

סוף שנת־הלימודים. חשבתי שיהיה מעניין לשמוע מהורים כמה מילים על בתי־הספר, שהילדים שלהם מבלים בהם חמש שעות בכל יום. עשיתי 30 טלפונים, שמעתי 30 סוגי תלונות, אבל אף אחד מ־30 ההורים לא היה מוכן להזדהות. „תפני אלינו כשהילד יגמור את בית־הספר ואז תשמעי סיפורים!" בינתיים הם מפחדים, שבגלל טענותיהם יאונה לילדים בשנה הבאה.

מתוך התחשבות בפחדים של ההורים, הסכמתי שלא לציין את שמה של אחת האמהות, שאמרה לי כך:

יש לי בת בבית־הספר היסודי. בשנתיים הראשונות הייתי ממש בהלם ממה שהם לומדים, איך שהם לומדים ואיך המורים מתייחסים אליהם. אחר־כך שמעתי מחברות שלי שבבתי־ספר אחרים זה בדיוק אותו הדבר. מאז אני מתייחסת לבית־הספר כמו אל בייבי־סיטר, המאפשר לי לצאת לעבודה ולא להשאיר את הילדה ברחוב.

לילדה שלי יש מורה פרטית לאנגלית ומורה פרטית לחשבון, ולא מפני שהיא תלמידה לא־טובה, אלא מפני שעם החומר הנלמד בבית־הספר היא תוכל להיות אולי ספרית במיספרה. אני שולחת את הילדה להרבה מאוד חוגים אחרי־הצהריים, כדי שבכל זאת תהיה לה איזושהי השכלה.

בבחינה האחרונה שלהם באנגלית כל הכיתה קיבלה ציון 6, וזה לא הזיז לא למורה לאנגלית ולא למנהל. נראה לי שהמגמה שלהם היא להעביר את התלמידים מכיתה לכיתה, ועם ציון 6 אפשר לעבור.

הילדה שלי וכל החברות שלה הולכות לבית־הספר מפני שזה המקום שאליו הולכים ילדים בבוקר. הן לגמרי לא שמחות ללכת לשם. השיעורים לא מעניינים אותן, המורים לא אהובים עליהן במיוחד, ויחס המורים אליהן הוא כמו אל טירדה יומית.

הכי מצחיק הוא שהמורים כל הזמן מדברים על הערכים שהם מעבירים לנוער, וכמה זה קשה להם. איזה ערכים בדיוק הם מעבירים, כש־50% מהנוער חושב כמו כהנא? אולי באמת כדאי שהמורים יפסיקו להעביר ערכים, ומצב הנוער ישתפר קצת!

צר לי להגיד את זה, אבל החינוך בארץ לא נראה לי יותר טוב מאשר הכלכלה כאן. טוב שיש חופש גדול של חודשיים. אולי נספיק כולנו לפתח תיקוות לשנה מוצלחת יותר. ובעזרת התיקווה הזאת יגמרו הילדים את בית־הספר העממי.

ארדון רובינשטיין:
„החלות בסיגריות היא חופעה פסיכוסוציאלית!"

השבועיים האחרונים עמדו, אצל חלק נכבד מהציבור, בסימן שביתת דובק. אחת התמונות המזעזעות ביותר – ואם אי־פעם אפסיק לעשן יהיה זה בגללה – היתה התמונה בעמוד הראשון של ידיעות אחרונות. בה נראו עשרות ידיים מושטות מעבר לסורגי בית־החרושת דובק, בתחינה לסיגריה.

פניתי אל הד"ר ארדון רובינשטיין ושאלתי אותו אם אנחנו מכורים לסיגריות כמו שאחרים מכורים לסמים ולאלכוהול.

לא. זו לא התמכרות ממש. הייתי קורא לזה תלות. ההבדל בין התמכרות לתלות היא שבהתמכרות צורך אדם חומר מסויים, וגופו דורש בכל פעם להעלות את הכמות של החומר. עוד הבדל הוא שההתמכרות לסמים ולאלכוהול, למשל, היא התמכרות פיסית ממש, והתלות בסיגריות היא בעיקר פסיכוסוציאלית. כל זה מפני שרובו הגדול של הניקוטין, שאנחנו שואפים, מתפרק ונשרף לפני שהוא חודר לדם, ולכן הגוף אינו מתמכר לו. אילו היה כל הניקוטין שיש בסיגריות נכנס לדם, אחרי שלוש סיגריות היה המעשן מת.

● מה כמות הניקוטין שיש בכל סיגריה?

בשנות ה־60 הכילה סיגריה אמריקאית רגילה 14 מיליגרם ניקוטין. היום, כאשר כולם מודעים לגודל הנזקים שהעישון גורם, מכילה כל סיגריה רק מיליגרם אחד של ניקוטין.

● כלומר, ללא ידיעתנו הורידו לנו את רמת הסיכון?

כן. אבל עדיין הסיכונים הם רבים ביותר.

● ידוע כבר שהעישון מגביר את מחלות־הריאה ואת מחלות־הלב אצל בני־אדם. יש לך עוד אי־אלה בשורות־איוב למעשנים?

שמעת כבר שאצל נשים מעשנות אחוז ההפלות ותמותת התינוקות הוא גבוה יותר מאשר אצל הלא־מעשנות? שמעת כבר שיש עשרה סוגים של כיב־קיבה הנגרמים על־ידי העישון? שמעת שעישון בזמן ההריון יכול לגרום לפיגור בגרילה ולנזקים אינטלקטואליים אצל הילד?

● בוא נחזור להתחלה. אם העישון אינו התמכרות, הרי שאין שום תופעות־לוואי בשמפסיקים לעשן?

לעיתים יש תופעות כמו בחילה, כאבי־בטן והרגשה כללית רעה. אבל כל זה חולף תוך ימים אחדים, כך שהגמילה, אם את רוצה לקרוא לה כך, היא קלה ביותר. צריך רק להבין כמה מזיק העישון לבריאות, ולהחליט שרוצים להפסיק, ואז שכיחות התמותה והתחלואה תרד עם כל שנה שתחלוף בלי עישון.

מיכאל שני:
„תל־אביב היא מרכז מוסיקלי גדול!"

אחד האנשים העסוקים ביותר בארץ, בזמן האחרון, הוא מנהלה המוסיקלי ומנצחה של המקהלה הפילהרמונית תל־אביב, מיכאל שני.

בחודש יולי, למשל, תבצע המקהלה, ביחד עם התיזמורת הפילהרמונית הישראלית, את המגניפיקט ואת הקנטטה מס' 50 של בך, 12 פעמים. מלבד זאת, באותו החודש, תבצע המקהלה, שוב ביחד עם התיזמורת הפילהרמונית, תחת שרביטו של זובין מהטה, את האופרה מדם בטרפליי **תשע פעמים. נוסף על כך תשתתף המקהלה בקונצרט־הגאלה לפתיחת המכביה.**

האם ריבוי הקונצרטים של המוסיקה הקלאסית אומר שיש פריחה למוסיקה הזאת בזמן האחרון, שאלתי את מיכאל שני, או שהקהל הוא עדיין יוצאי־אירופה הקשישים?

הדעה שהנוער הישראלי לא הולך לקונצרטים של מוסיקה קלאסית היא פשוט לא נכונה. בקונצרט הראשון של המגניפיקט הסתכלתי וראיתי שכל יושבי המררגות הם אנשים צעירים מאוד, ובחוץ עמדה קבוצה ענקית של חיילים וחיילות, שחשבו איך להיכנס בלי כרטיסים. אני מאמין שאם אין הרבה יותר נוער בקונצרטים, זה מפני שאין להם אפשרות כספית לקנות כרטיסים.

● ובכל זאת, הדיעה הרווחת היא שישראל היתה מרכז מוסיקלי גדול, ולאט־לאט היא מאבדת את מקומה.

אז בואי ונתקן את הטעות הזאת: תל־אביב היא עדיין אחד המרכזים המוסיקליים העשירים בעולם, גם איכותית וגם כמותית — ביחס למיספר התושבים. קהל המנויים של התיזמורת הפילהרמונית הישראלית נחשב כקהל הגדול בעולם. יותר מאשר בניו־יורק, אפילו. 35 אלף מנויים, נדמה לי.

● כמה מתוך 35 אלף האנשים האלה באים לקונצרטים מפני שזה „בון־טון" לאהוב מוסיקה קלאסית?

נכון שיש גם כאלה, אבל מיספרם קטן בהרבה ממיספרם של מי שהיו רוצים לבוא ולא מצליחים, מפני שאין כבר מקום או מפני שאין להם כסף. אני מאמין שאילו היה היכל־התרבות גדול פי שניים, ברבים מהקונצרטים היו מצליחים למלא אותו.

● אני מבינה שאתה מאוד מרוצה מהמצב.

אני מבסוט מזה שלמרות העובדה שהחינוך המוסיקלי בארץ הוא בתחתית סולם העדיפויות, והמשאבים המוקצים לו הם מצחיקים, הקהל הצעיר מגיע למוסיקה הקלאסית הטובה. אני מנחש שלפחות חצי מ־100 אלף בני־האדם שמילאו את פארק־הירקון בקונצרט האחרון לא קיבלו חינוך מוסיקלי. אז תארי לך מה היה קורה, אילו מישהו היה מתייחס ברצינות לחינוך המוסיקאלי בארץ!